

синестезійне сприйняття, коли враження від одного виду мистецтва викликають асоціації в іншому, що є характерною ознакою творчої особистості.

Важливою умовою ефективного формування творчих здібностей засобами музичного мистецтва є створення сприятливої психологічної атмосфери на уроках. «Розвиток творчих здібностей молодших школярів під час уроків музичного мистецтва потребує передусім створення емоційно комфортного середовища, яке забезпечує можливості для вільного самовираження учнів, реалізації їх базових потреб у повазі, визнанні, соціальному схваленні, творчій самореалізації» – пише М. Вацьо [1, с. 26]. Педагог має заохочувати ініціативу учнів, підтримувати їхні творчі пошуки, адже в процесі експериментування народжується нове. Атмосфера довіри, поваги до індивідуальності кожного учня – все це сприяє розкриттю внутрішнього потенціалу дитини.

Висновки. Музичне мистецтво є надзвичайно потужним та багатогранним засобом формування творчих здібностей школярів. Його вплив охоплює розвиток емоційної сфери, уяви, фантазії, асоціативного та нестандартного мислення, інтуїції та здатності до самовираження. Залучення школярів до активної музичної творчості сприяє не лише розвитку специфічних музичних здібностей, але й формуванню загальних творчих якостей, які є необхідними для успішної самореалізації в будь-якій сфері життя. Для того, щоб музичне мистецтво повною мірою реалізувало свій потенціал у формуванні творчих здібностей, необхідна відповідна організація навчально-виховного процесу: створення сприятливої психологічної атмосфери, використання активних та інтерактивних методів навчання, заохочення ініціативи та самостійності учнів. Таким чином, музичне мистецтво виступає не просто як навчальний предмет, а як невід’ємна складова гармонійного розвитку особистості, що відкриває перед школярами безмежні можливості для творчого зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вацьо М. Педагогічні умови розвитку творчих здібностей молодших школярів під час уроків музичного мистецтва. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. Вип. 53. 2018. С. 24-29.
2. Лобова О. Музично-творчий розвиток молодших школярів засобами музично-рухливої діяльності. Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. № 2 (53), травень 2016. С. 109-112. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=LaaeJCkA AAAJ&citation_for_view=LaaeJCkAAAAJ:mVmsd5A6BfQC (дата звернення: 17.05.25).
3. Медвідь Т. Творчий розвиток учнів у музично-педагогічній концепції К. Орфа. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць. 2021. Вип. 23. С. 118-125. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17290/1/Medvid.pdf> (дата звернення: 15.05.25).

Майя БОГАТИРЬОВА,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 024 Хореографія

факультету мистецтв,
ТНПУ імені В. Гнатюка
Науковий керівник – **Людмила ЩУР**,
доцент кафедри музикознавства та методики
музичного мистецтва ТНПУ імені В. Гнатюка,
кандидат мистецтвознавства, доцент
Тернопіль, Україна
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

Maya BOGATYROVA,
Undergraduate Student of the First (Bachelor's) Level
of Higher Education, Specialty 024 Choreography,
Faculty of Arts, art Ternopil National
Pedagogical School Volodymyr Hnatyuk University
Scientific supervisor – **Lyudmila SCHUR**,
Associate Professor of the Department of Musicology
and methods of musical art Ternopil National
Pedagogical School Volodymyr Hnatyuk University
Candidate of Art History, Associate Professor
Ternopil, Ukraine
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІСПАНСЬКИХ ТАНЦІВ У XX СТОЛІТТІ **MODERNIZATION OF SPANISH DANCES IN THE 20TH CENTURY**

Іспанський танець як мистецьке явище має багатовікову історію, тісно пов'язану з етнокультурними процесами на Піренейському півострові. У XX столітті цей пласт культурної спадщини зазнав істотних трансформацій, що були зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами: урбанізацією, індустріалізацією, глобалізаційними впливами, політичними трансформаціями в Іспанії, активізацією художніх пошуків у контексті модернізму та постмодернізму. Метою цієї роботи є висвітлення основних тенденцій модернізації іспанських танців у XX столітті та визначення їх значення у формуванні нової танцювальної естетики.

Початок XX століття в Іспанії характеризувався посиленням інтересу до фольклорної спадщини. Традиційні форми танців – фламенко, болеро, хота, севільяна, сардана — зберігали стійке значення в культурному житті. Фламенко, зокрема, утвердився як національний символ, увібравши у себе впливи андалузської, циганської, мавританської та єврейської традицій. До модернізації ці танці входили як головна етнокультурна основа, з якої черпали натхнення як класичні, так і авангардні хореографи.

У першій половині XX століття відбувається активне зближення традиційного іспанського танцю з академічним балетом. Показовим є внесок Антоніо Мерсе («Антоніо»), який у 1940-х–1960-х роках розробив стиль сценічного іспанського танцю, що поєднував техніку фламенко з елементами класичного балету. Його постановки, зокрема балети «El Amor Brujo» (Любов – чаклунство) на музику Мануеля де Фальї, утвердили принцип синтезу: традиція

фламенко переосмислювалася в межах театральної сцени з увагою до композиції, сценографії та пластичної виразності.

Іншим яскравим прикладом є робота Пілар Лопес – танцівниці, яка разом із сестрою Ла Аргентініто сприяла популяризації «естетизованого» фламенко серед європейських мистецьких кіл. Вона активно інтегрувала музичні та пластичні прийоми іспанської класики в контекст модерної сцени.

У другій половині ХХ століття фламенко переживає глибоку еволюцію. З'являються концепції «*nuevo flamenco*» – нового фламенко, що поєднує традиційну техніку з джазом, роком, експериментальними формами музики. У танцювальному мистецтві це відображається у пошуках нової пластичної мови, що передає складну палітру сучасної ідентичності.

Особливої ваги в цьому контексті набуває творчість Ізраеля Гальвана – одного з найрадикальніших хореографів сучасного фламенко. Його постановки («*La Edad de Oro*», «*Torobaka*», «*Lo Real*») демонструють деконструкцію традиційного руху, використання незвичних ритмічних структур, мінімалістичної естетики, елементів перформансу та театру жорстокості. Гальван не просто інтерпретує традицію, а радше веде з нею діалог, часто в опозиційній формі.

Модернізація іспанських танців також тісно пов'язана з переосмисленням ролі жінки у хореографічному мистецтві. Від традиційної образності «покірної» чи «фатальної» танцівниці іспанські хореографки ХХ століття переходять до складніших форм тілесної ідентичності. Марія Пахес, Єва Єрбабуена, Росіо Моліна є знаковими фігурами в розвитку сучасного жіночого фламенко, де танець стає засобом феміністичної виразності, соціальної критики та тілесної свободи.

Особливо цікавою є стратегія Росіо Моліни, яка у своїх роботах («*Caída del Cielo*», «*Danzaora y Vinática*») долає межу між танцем, тілесною експресією та театральною дією, пропонуючи трансгресивне бачення жінки-артистки. Її танець відкидає шаблони, шукає сенси в уразливості, бунті, фрагментації.

ХХ століття позначене також активною експансією іспанського танцю на міжнародну арену. Фестивалі фламенко в Севільї, Хересі, Мадриді, участь іспанських труп у фестивалях сучасного танцю в Європі та США, гастролі видатних артистів сприяли широкому визнанню національної хореографії. Водночас відкритість до глобального мистецького діалогу дала поштовх до інтеграції іспанських танців у контекст світової хореографії.

Характерним є злиття іспанських стилів з сучасним танцем (*contemporary dance*), вуличними танцями, навіть цифровими технологіями. Постановки на стику традиції та новаторства стали візитною карткою Іспанії у сфері сценічних мистецтв.

Отже, модернізація іспанських танців у ХХ столітті – це складний і багатовекторний процес, який включає синтез традиції з авангардом, академічної техніки з фольклорною пластикою, гендерне переосмислення, інтернаціоналізацію сценічних форм. Іспанський танець став не лише засобом збереження національної ідентичності, а й платформою для художніх експериментів, у яких тіло артиста – головний простір культурного діалогу. Сьогодні модернізовані форми фламенко та інших іспанських танців продовжують розвиватися, зберігаючи динаміку між минулим і сучасним, між етнічним корінням і глобальним контекстом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксютіна О. О. Історія характерного танцю: становлення та розвиток : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.01 / О. О. Аксютіна. Київ, 2018. 248 с. Режим доступу: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4924> (дата звернення 12.02.2025).
2. Особливості іспанської хореографії XV–XVIII ст. // Мистецтво та освіта. 2022. № 1. С. 12–17. Режим доступу: <https://ku-khsac.in.ua/article/view/205547> (дата звернення 18.03.2025).
3. Кривенко О. Еволюція іспанського танцю крізь призму жіночності / О. Кривенко // Студентські наукові записки. 2023. № 2. С. 45–51. Режим доступу: <https://studbase.kubg.edu.ua/article/6446> (дата звернення 09.02.2025).

Роксолана ВИКЛЮК,
 здобувачка першого(бакалаврського) рівня
 вищої освіти спеціальності 024 Хореографія
 факультету мистецтв,
 ТНПУ імені В. Гнатюка
 Науковий керівник – **Наталія ЛУПАК,**
 професор кафедри педагогіки і методики початкової
 та дошкільної освіти ТНПУ імені В. Гнатюка,
 доктор педагогічних наук, професор
 Тернопіль, Україна
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

Roksolana VYKLYUK,
 Undergraduate Student of the First (Bachelor's) Level
 of Higher Education, Specialty 024 Choreography,
 Faculty of Arts, Ternopil Volodymyr Hnatiuk
 National Pedagogical University
 Scientific supervisor – **Nataliya LUPAK,**
 Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of
 Pedagogy and Methods of Primary and Preschool Education
 Ternopil Volodymyr Hnatiuk
 National Pedagogical University
 Ternopil, Ukraine
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ПЕРФОРМАНСУ В УМОВАХ НОВИХ МЕДІА PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF CHOREOGRAPHIC PERFORMANCE IN THE CONDITIONS OF NEW MEDIA

Хореографічний перформанс у ХХІ столітті дедалі частіше виходить за межі традиційної сцени. Використання нових медіа – відеоарту, віртуальної реальності, цифрових технологій, інтерактивних інтерфейсів – формує нову естетику танцювального висловлювання. Танцівник більше не є єдиним «носієм» руху: перформанс стає взаємодією між тілом, технологією, глядачем і простором. У